HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

23 aprilie 2009 *

În cauza C-167/08,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de Hof van Cassatie (Belgia), prin decizia din 10 aprilie 2008, primită de Curte la 21 aprilie 2008, în procedura

Draka NK Cables Ltd,

AB Sandvik International,

VO Sembodja BV,

Parc Healthcare International Ltd

* Limba de procedură: olandeza.

împotriva

Omnipol Ltd,

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul P. Jann, președinte de cameră, domnii M. Ilešič, A. Borg Barthet, E. Levits (raportor) și J.-J. Kasel, judecători,

avocat general: domnul P. Mengozzi,
grefier: doamna M. Ferreira, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 12 februarie 2009,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Draka NK Cables Ltd, AB Sandvik International, VO Sembodja BV și Parc Healthcare International Ltd, de P. Lefèbvre, advocaat, de domnul A. Hansebout, conseil, și de C. Ronse, avocat;

— pentru Omnipol Ltd, de H. Geinger, H. Verhulst și R. Portocarero, advocaten;

— pentru guvernul belgian, de domnul T. Materne, în calitate de agent;

— pentru guvernul slovac, de domnul J. Čorba, în calitate de agent;

— pentru Comisia Comunităților Europene, de doamna A.-M. Rouchaud-Joët și de domnul R. Troosters, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolului 43 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2001, L 12 p. 1, Ediție specială, 19/vol. 3, p. 74).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între anumiți creditori ai Central Bank of Iraq (denumită în continuare „CBI"), și anume Draka NK Cables Ltd, cu sediul în Finlanda, AB Sandvik International, cu sediul în Suedia, VO Sembodja BV, cu sediul în Țările de Jos, și Parc Healthcare International Ltd., cu sediul în Irlanda (denumite în

continuare, împreună, „reclamantele”), pe de o parte, și un alt creditor al CBI, și anume Omnipol Ltd., cu sediul în Republica Cehă (denumită în continuare „Omnipol”), pe de altă parte, cu privire la o hotărâre de *exequatur* pronunțată de rechtbank van eerste aanleg te Brussel (Tribunalul de Primă Instanță din Bruxelles), prin care s-a încuviințat executarea unei hotărâri a Gerechtshof te Amsterdam din 11 decembrie 2003 privind creanțele Omnipol față de CBI.

Cadrul juridic

Reglementarea comunitară

3 Articolul 43 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001 prevede:

„Oricare dintre părți poate introduce o acțiune împotriva hotărârii privind cererea de încuviințare a executării.”

4 Acest regulament înlocuiește Convenția din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială (JO 1972, L 299, p. 32), astfel cum a fost modificată prin Convenția din 9 octombrie 1978 privind aderarea Regatului Danemarcei, a Irlandei și a Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (JO L 304, p. 1 și – text modificat – p. 77), prin Convenția din 25 octombrie 1982 privind aderarea Republicii Elene (JO L 388, p. 1), prin Convenția din 26 mai 1989 privind aderarea Regatului Spaniei și a Republicii Portugheze (JO L 285, p. 1) și prin

Convenția din 29 noiembrie 1996 privind aderarea Republicii Austria, a Republicii Finlanda și a Regatului Suediei (JO 1997, C 15, p. 1, denumită în continuare „Convenția de la Bruxelles”).

5 Articolul 36 alineatul (1) din Convenția de la Bruxelles prevedea:

„Dacă executarea este încuviințată, partea împotriva căreia este cerută executarea poate formula o acțiune împotriva hotărârii în termen de o lună de la comunicare.” [traducere neoficială]

6 Articolul 40 din această convenție prevedea:

„Dacă cererea este respinsă, solicitantul poate formula o acțiune:

[…]

Partea împotriva căreia este cerută executarea este chemată să se prezinte în fața instanței sesizate cu acțiunea. […]” [traducere neoficială]

Reglementarea națională

7 Articolul 1166 din Codul civil belgian prevede:

„Cu toate acestea, creditorii pot exercita toate drepturile și acțiunile debitorului lor, cu excepția celor exclusiv personale."

Acțiunea principală și întrebarea preliminară

8 Reclamantele și Omnipol sunt interesate de repartizarea echitabilă a sumelor care aparțin CBI.

9 Cuantumul creanței Omnipol corespunde unei jumătăți din cuantumul total al creanțelor față de CBI. Omnipol își întemeiază creanța pe o hotărâre a Gerechtshof te Amsterdam din 11 decembrie 2003.

10 Rechtbank van eerste aanleg te Brussel a autorizat executarea acestei hotărâri în temeiul articolelor 38 și al următoarelor din Regulamentul nr. 44/2001.

11 Reclamantele au introdus împreună o acțiune împotriva acestei hotărâri de *exequatur*, în temeiul „acțiunii oblice" în sensul articolului 1166 din Codul civil belgian și al articolului 43 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001, pentru a împiedica executarea hotărârii pronunțate de Gerechtshof te Amsterdam.

12 La 14 noiembrie 2005, rechtbank van eerste aanleg te Brussel a declarat această acțiune inadmisibilă, considerând că, chiar dacă articolul 1166 din Codul civil belgian acordă creditorilor dreptul de a exercita toate drepturile și acțiunile debitorului lor, aceștia nu pot fi considerați ca fiind „părți" în sensul articolului 43 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001. Astfel, procedura de *exequatur* din acest regulament prevede un sistem complet și independent de căi de atac pe care legiuitorul național nu este competent să îl completeze.

13 Reclamantele au formulat recurs împotriva acestei hotărâri. Acestea susțin că creditorul care exercită, în temeiul acțiunii oblice, drepturile debitorului trebuie considerat „parte" în sensul articolului 43 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001, din moment ce debitorul avea calitatea de parte în cadrul procedurii străine.

14 Hof van Cassatie a constatat că, chiar dacă Regulamentul nr. 44/2001 are, în domeniul căilor de atac, același obiectiv ca și Convenția de la Bruxelles, formularea articolului 43 alineatul (1) din acest regulament se îndepărtează de formularea dispoziției analoage din convenția menționată.

15 Astfel, articolul 36 din Convenția de la Bruxelles prevedea că partea împotriva căreia este cerută executarea hotărârii în discuție în acțiunea principală putea formula o acțiune împotriva hotărârii prin care se autoriza această executare, în timp ce, potrivit articolului 43 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001, „oricare dintre părți" poate introduce o acțiune împotriva hotărârii privind cererea de încuviințare a executării hotărârii respective.

16 Având în vedere această evoluție în formularea textelor comunitare, instanța de trimitere a considerat că nu era clar dacă mai este aplicabilă interpretarea pe care Curtea a dat-o articolului 36 din Convenția de la Bruxelles (a se vedea Hotărârea din 2 iulie 1985, Deutsche Genossenschaftsbank, 148/84, Rec., p. 1981), potrivit căreia acțiunile împotriva hotărârii de încuviințare a executării nu pot fi formulate decât de părțile din decizia sau din hotărârea străină, ceea ce exclude orice acțiune formulată de terți interesați împotriva hotărârii de încuviințare a executării.

17 În aceste condiții, Hof van Cassatie a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Creditorul care formulează o acțiune în numele și pe seama debitorului său trebuie să fie considerat «parte» în sensul articolului 43 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001, cu alte cuvinte o parte care poate introduce o acțiune împotriva unei hotărâri privind o cerere de încuviințare a executării, deși nu a intervenit în mod oficial în calitate de parte în proces în cadrul litigiului în care un alt creditor al acestui debitor a solicitat această încuviințare a executării?”

Cu privire la întrebarea preliminară

18 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 43 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001 trebuie interpretat în sensul că creditorul unui debitor poate introduce o acțiune împotriva unei hotărâri privind o cerere de încuviințare a executării, deși nu a intervenit în mod oficial ca parte în litigiul în care un alt creditor al respectivului debitor a solicitat această încuviințare a executării.

19 Pentru a răspunde la această întrebare, trebuie amintit, pe de o parte, că, potrivit unei jurisprudențe constante, dispozițiile Regulamentului nr. 44/2001 trebuie interpretate în mod autonom, prin referire la sistemul și la obiectivele acestuia (a se vedea în special Hotărârea din 13 iulie 2006, Reisch Montage, C-103/05, Rec., p. I-6827, punctul 29, precum și Hotărârea din 2 octombrie 2008, Hassett și Doherty, C-372/07, Rep., p. I-7403, punctul 17).

20 Pe de altă parte, în măsura în care Regulamentul nr. 44/2001 înlocuiește, în relațiile dintre statele membre, Convenția de la Bruxelles, interpretarea dată de Curte în privința primelor dispoziții este de asemenea valabilă pentru cele din urmă atunci când dispozițiile Convenției de la Bruxelles și cele ale Regulamentului nr. 44/2001 pot fi

calificate ca fiind echivalente. În plus, rezultă din considerentul (19) al Regulamentului nr. 44/2001 că trebuie asigurată continuitatea de interpretare între Convenția de la Bruxelles și regulamentul menționat.

21 În această privință, instanța națională constată că formularea articolului 43 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001 se îndepărtează de aceea a articolului 36 din Convenția de la Bruxelles.

22 Cu toate acestea, analiza sistemului instituit prin Convenția de la Bruxelles în raport cu cel instituit prin Regulamentul nr. 44/2001 evidențiază că formularea articolului 43 alineatul (1) din acest regulament nu trebuie comparată cu cea a articolului 36 alineatul (1) din această convenție, ci cu formularea coroborată a articolelor 36 și 40 din convenția menționată.

23 Astfel, rezultă din articolul 36 alineatul (1) din Convenția de la Bruxelles, pe de o parte, și din articolul 40 alineatul (1) din această convenție, pe de altă parte, că fie partea împotriva căreia este cerută executarea, fie reclamantul poate introduce o acțiune dacă cererea îi este respinsă. Astfel, lectura acestor două dispoziții evidențiază că oricare dintre părțile la procedura de încuviințare a executării poate introduce o acțiune împotriva hotărârii de încuviințare a executării, ceea ce echivalează cu conținutul articolului 43 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001, care regrupează astfel cele două dispoziții distincte ale Convenției de la Bruxelles.

24 De aici rezultă că modificarea de formulare adusă articolului 43 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001 în raport cu Convenția de la Bruxelles nu a determinat nicio modificare pe fond și nu poate însemna că interpretarea dată de Curte articolelor din Convenția de la Bruxelles privind executarea unei hotărâri nu poate să se aplice articolelor corespondente din Regulamentul nr. 44/2001.

25 În această privință, Curtea s-a pronunțat mai întâi în sensul că principiul securității juridice în ordinea comunitară și obiectivele urmărite prin Convenția de la Bruxelles în temeiul articolului 220 CE, pe care aceasta se întemeiază, impun o aplicare uniformă în toate statele membre a noțiunilor și a calificărilor juridice identificate de Curte în cadrul acestei convenții (a se vedea Hotărârea din 14 iulie 1977, Bavaria Fluggesellschaft, 9/77 și 10/77, Rec., p. 1517, punctul 4, precum și Hotărârea din 11 august 1995, SISRO, C-432/93, Rec., p. I-2269, punctul 39).

26 În continuare, aceasta a precizat că obiectivul principal al Convenției de la Bruxelles este să simplifice procedurile în statul în care se cere executarea, prevăzând o procedură de *exequatur* foarte sumară, simplă și rapidă, și acordând în același timp părții împotriva căreia este cerută executarea posibilitatea de a introduce o acțiune (a se vedea în acest sens Hotărârea din 2 iunie 1994, Solo Kleinmotoren, C-414/92, Rec., p. I-2237, punctul 20, și Hotărârea din 17 iunie 1999, Unibank, C-260/97, Rec., p. I-3715, punctul 14).

27 Această procedură constituie un sistem autonom și complet, independent de sistemele juridice ale statelor contractante, inclusiv în domeniul căilor de atac (a se vedea Hotărârea Deutsche Genossenschaftsbank, citată anterior, punctele 16 și 17). Normele care se raportează la aceasta trebuie să facă obiectul unei interpretări stricte (a se vedea Hotărârea SISRO, citată anterior, punctele 35 și 39). De aici rezultă că articolul 36 din Convenția de la Bruxelles exclude acțiunile pe care dreptul intern le recunoaște terților interesați împotriva unei hotărâri de *exequatur* (a se vedea Hotărârea Deutsche Genossenschaftsbank, citată anterior, punctul 17, și Hotărârea din 21 aprilie 1993, Sonntag, C-172/91, Rec., p. I-1963, punctul 33).

28 În consecință, întinderea dreptului acordat reclamantelor prin articolul 1166 din Codul civil belgian, în privința cărora guvernul belgian a precizat în cadrul ședinței că nu ar putea fi asimilate debitorului, este lipsită de importanță.

29 În final, Curtea a amintit că, întrucât Convenția de la Bruxelles se limitează să reglementeze procedura de *exequatur* a titlurilor executorii străine și nu se ocupă de executarea propriu-zisă, care rămâne supusă dreptului național al instanței sesizate (a

se vedea Hotărârea din 4 februarie 1988, Hoffmann, 145/86, Rec., p. 645, punctul 27), terții interesați vor putea să atace măsurile de executare silită cu acțiunile care le sunt recunoscute de dreptul statului în care executarea silită are loc (a se vedea Hotărârea Deutsche Genossenschaftsbank, citată anterior, punctul 18).

30 Aceste constatări au vocația de a se aplica în același mod în privința Regulamentului nr. 44/2001. Acestea sunt susținute și de considerentul (18) al regulamentului menționat, care se referă la căile de atac deschise împotriva hotărârii de încuviințare a executării. Astfel, potrivit considerentului amintit, o asemenea posibilitate nu este acordată în mod expres decât pârâtului și reclamantului.

31 Din tot ceea ce precedă rezultă că articolul 43 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001 trebuie interpretat în sensul că creditorul unui debitor nu poate introduce o acțiune împotriva unei hotărâri privind o cerere de încuviințare a executării dacă nu a intervenit în mod oficial ca parte în litigiul în care un alt creditor al respectivului debitor a solicitat această încuviințare a executării.

Cu privire la cheltuielile de judecată

32 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară:

Articolul 43 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială trebuie interpretat în sensul că creditorul unui debitor nu poate introduce o acțiune împotriva unei hotărâri privind o cerere de încuviințare a executării dacă nu a intervenit în mod oficial ca parte în litigiul în care un alt creditor al respectivului debitor a solicitat această încuviințare a executării.

Semnături